

Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту “Стратегії розвитку Ужгородської міської територіальної громади до 2030 року” та “Плану заходів на 2024-2026 роки з реалізації Стратегії розвитку Ужгородської міської територіальної громади до 2030 року”.

1. Замовник: Ужгородська міська рада (пл. Поштова, 3, м.Ужгород, Закарпатська область, 88000)

2. Вид та основні цілі документа державного планування, його зв’язок з іншими документами державного планування:

Проєкт - “Стратегія розвитку Ужгородської міської територіальної громади до 2030 року” (надалі – Стратегія розвитку) та “План заходів на 2024-2026 роки з реалізації Стратегії розвитку Ужгородської міської територіальної громади до 2030 року” (надалі – План заходів).

2.1. Проєкт - Стратегія розвитку та План заходів є єдиним документом стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку Ужгородської міської територіальної громади на період до 2030 року з Планом заходів реалізації зазначеної системи цілей Стратегії розвитку на 1-й 3-х річний етап – 2024-2026 роки.

2.2. У Проєкті Стратегія розвитку та План заходів визначене консолідоване Стратегічне бачення розвитку Ужгородської міської територіальної громади на період до 2030 року:

Ужгородська громада – безпечне та комфортне для проживання місто для реалізації можливостей, проривних технологій та інновацій, передової університетської освіти і науки, креативних індустрій, реалізованого туристичного потенціалу, соціально-відповідального бізнесу. Громада толерантності до різних ідентичностей, релігійних конфесій, світоглядів. Екобезпечний, транспортно-логістичний, економічний і фінансово-інвестиційний центр реалізації євроінтеграційних прагнень України.

2.3. Стратегічне бачення розвитку Ужгородської міської територіальної громади на період до 2030 року у Проєкті Стратегії розвитку пропонується досягати через реалізацію 4-ох стратегічних цілей:

- 1. Інноваційна і креативна економіка та підприємництво.**
- 2. Високі якості людського капіталу і соціальних послуг.**
- 3. Комфортний і безпечний простір громади.**
- 4. Місто екологічної безпеки, чистого довкілля, озеленення і енергоефективності.**

2.4. Проєкт – Стратегія розвитку і План заходів – гармонізується та узгоджується з такими чинними документами державного планування вищих територіальних рівнів:

- Регіональною Стратегією розвитку Закарпатської області на період до 2027 року.
- Державною Стратегією регіонального розвитку України на період до 2027 року.

Зокрема, гармонізованими і узгодженими є такі основні компоненти зазначених вище документів державного планування місцевого, регіонального і

державного рівнів у сферах стратегічного планування, як Стратегічні бачення і системи стратегічних і оперативних цілей.

3. Те, якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі, щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів).

Для кожної з 4-ох визначених Стратегічних цілей Стратегії розвитку розробляються Оперативні цілі та Оперативні завдання (див. структуру цілей Стратегії розвитку, с. 97). В рамках зазначеної структури (матриці) цілей розробляються проекти Плану заходів, серед яких можуть бути проекти, реалізація яких підлягатиме комплексу дій, досліджень і оцінок, відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» з метою прийняття (не прийняття, прийняття із застереженнями і зауваженнями тощо) рішення уповноваженого державного органу регіонального або всеукраїнського рівнів щодо провадження планованої діяльності на території Ужгородської міської ТГ. Для таких проектів мають бути здійснені всі передбачені законодавством України процедури дій, досліджень і оцінки впливу на довкілля.

Оцінка впливу на довкілля здійснюється з дотриманням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити плановану діяльність, екологічних ризиків і прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об'єктів планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

Проект Стратегії та Плану заходів не містить конкретних рішень про впровадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, у тому числі щодо надання документів дозвільного характеру на провадження такої діяльності.

Стратегія визначає концептуальні стратегічні цілі, оперативні цілі і завдання перспективного розвитку Ужгородської міської територіальної громади, і не містить конкретних проектів здійснення господарської діяльності, та не визначає місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів. Водночас План заходів включає низку ідей проектів виконання завдань для реалізації стратегічних цілей, серед яких можуть бути проекти, що відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Для таких проектів окремо має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

4. Ймовірні наслідки:

а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:

В ході здійснення СЕО мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації Стратегії розвитку через виконання Плану заходів для таких **складових довкілля:**

- атмосферне повітря (особливо, на найбільш завантажених автотранспортом вулицях міста і у промислових зонах);

- водні ресурси (особливо, поверхневі водні ресурси – річка Уж і дериваційний канал в межах території громади, штучні озера);
- промислові та тверді побутові відходи ТПВ, викиди та стоки, полігони ТПВ, контейнерні майданчики для збору ТПВ, відходи і ТПВ численних муніципальних, регіональних і приватних медичних закладів на території міської ТГ;
- земельні ресурси на всій території міської ТГ, особливо в охоронних прибережних смугах р. Уж та штучних озер;
- стан і динаміка змін біорізноманіття та рекреаційних і зелених зон міської ТГ, особливо, у міських парках, скверах, набережних, зелених зонах забудованих територій і Шахтинському лісі (територія Ботанічного саду УжНУ).

Зазначені наслідки для довкілля мають бути проаналізовані у тому числі:

- імовірні наслідки природних лих і техногенних катастроф (до прикладу - повеней, паводків, підтоплень або замулення, застою води, масове заростання водорослями мілководдя русла р. Уж в результаті планованих гідротехнічних споруд тощо); розташування аеропорту «Ужгород» в межах міста на кордоні;
- імовірні наслідки глобальних змін клімату та заходів з адаптації території міста до змін клімату з урахуванням тенденції ущільнення житлової забудови території м. Ужгорода.

б) для територій міста з природоохоронним статусом (до прикладу, Боздоського парку);

в) реалізація Стратегії та Плану заходів не чинитиме транскордонного впливу на елементи довкілля, тому відсутня потреба в оцінці транскордонних наслідків. Водночас проекти, які увійдуть до Плану заходів і відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля, окремо проходитимуть стратегічну екологічну оцінку, в т. ч., за потреби, щодо транскордонних наслідків для довкілля та здоров'я населення, до прийняття рішення про їх реалізацію.

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі, якщо документ державного планування не буде затверджено:

Базуючись на аналізі соціально-економічної ситуації в державі загалом та в громаді зокрема, а також прогнозах макроекономічних впливів можна припустити наступні сценарії розвитку:

1. Песимістичний сценарій розвитку.

Песимістичний сценарій розвитку формується за низки припущень, що тривкий у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади, як соціально-економічної системи, залишається незмінним або може погіршуватися, з огляду на продовження війни рф проти України (до 2025 року) або її переходу в заморожений стан, що не дозволяє сформувати стимули для розвитку країни, регіону, територіальної громади.

2. Стримано-оптимістичний сценарій розвитку.

Стримано-оптимістичний сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються більш сприятливі зовнішні (глобальні та національні) і внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) чинники впливу: громада активно використовує власні сильні сторони (конкурентні переваги) та

можливості з метою нівелювання ризиків і загроз, які виникають з огляду на несприятливі умови суспільно-економічного розвитку країни. Основним лімітуючим фактором цього сценарію є ймовірність завершення війни не пізніше 2024 року, звісно, Перемогою України.

В основі Стратегії та Плану заходів закладено стримано-оптимістичний сценарій розвитку. В інтересах ефективного та сталого розвитку Ужгородської міської громади та підвищення якості життя населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Стратегії розвитку та Плану заходів.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється з метою прогнозування коротко-, середньо- та довгострокового впливу реалізації планувального документа на середовище життєдіяльності населення громади, виявлення потенційних загроз довкіллю та шляхів пом'якшення їхнього впливу на довкілля та стан здоров'я населення.

Послідовність дій з розробки Звіту про стратегічну екологічну оцінку Стратегії та Плану заходів передбачає:

- збір первинної статистичної інформації про поточний стан довкілля в розрізі впливу на основні його компоненти. Для проведення СЕО проєкту Стратегії розвитку та Плану заходів буде використана наступна інформація: експертні громадські доповіді про стан довкілля; статистична інформація; інформація, яка включена в інші акти законодавства, дотичні до проєкту Стратегії розвитку; дані моніторингу стану довкілля; експертні оцінки; інша доступна інформація;

- проведення аналізу та оцінки впливу реалізації Стратегії розвитку та Плану заходів на окремі компоненти довкілля та стану здоров'я населення;

- консультації з громадськістю та органами державної влади з метою врахування у проєкті Стратегії розвитку та Плані заходів обґрунтованих зауважень та пропозицій.

- консультації з транскордонними інституціями та уповноваженими особами сусідньої держави (за потреби).

Прогнозування соціально-економічних та екологічних процесів є важливим елементом стратегічного планування розвитку території. Тому всі етапи дослідження будуть проведені з врахуванням вимог нормативно-правових актів у сфері екологічної безпеки та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення.

7. Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Для запобігання виникненню (появі) потенційних негативних наслідків виконання Стратегії розвитку та Плану заходів, а також зменшенні їх можливого негативного впливу пропонується реалізація комплексу заходів в розрізі компонентів довкілля: атмосферне повітря, водні ресурси, зелені і рекреаційні зони, русло р. Уж, Шахтинський ліс, земельні ресурси, поводження з відходами. Більшість заходів враховані під час підготовки Плану заходів.

Згідно з Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» встановлено використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями з дотриманням обов'язкових екологічних вимог:

а) раціонального й економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій, а також – підходів екосистемних послуг;

б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;

в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

г) застосування біологічних, хімічних і інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища й безпеку здоров'я населення;

д) збереження територій і об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;

е) здійснення заходів щодо збереження й невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами та інвазійними рослинами.

Також, будуть враховані заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для здоров'я населення, визначатимуться відповідно до вимог Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку

Структура звіту про стратегічну екологічну оцінку повинна враховувати вимоги статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» і містити наступну інформацію:

1) зміст та основні цілі документа державного планування (проєкту Стратегії розвитку), його зв'язок з іншими документами державного планування;

2) характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

3) характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

4) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

5) зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа

державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування;

6) опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

7) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування (проєкту Стратегії та Плану заходів);

8) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);

9) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

10) опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності);

11) резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

9. Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції та строки їх подання

Департамент міської інфраструктури Ужгородської міської ради

Адреса: м. Ужгород, пл. Поштова,3, Закарпатська область, Україна, 88000.

e-mail адреса: dmg@rada-uzhgorod.gov.ua (з поміткою в темі листа «Пропозиції до заяви про СЕО»).